

Sammaldunud muru

Viimastel aastatel on ilmnenud murul uus häda, mida varem oli väga vähe. Mitte ainult varjus, vaid ka lagedal tungib sammal sisse. Tee, mida tahad, aga lahti sellest enam ei saa. Millega peaks seda tõrjuma?

Vastab MARIANNA SAAR

Väga paljud hoolikad aiaomanikud muretsevad sambla kiire levimise pärast murus. Niida kui tahes korralikult, sammal kipub aina laiutama. Ei aita ka tuha puistamine, mida on mõnikord soovitatud sambla hävitamiseks.

Peamine üldlevinud põhjus peitub mõtteviisis: arvatakse, et niitmine on ainus muru hooldamise võtte, kuid unustatakse väetamine, kastmine ja õhustamine. Kui sellist vaeslapse ossa jäetud muru veel tugevalt tallata, ongi loodud sambla tekkimiseks head võimalused.

Väsimatult korrates on vaja meelde tuletada: sammal ei ole halva muru põhjus, vaid tagajärg. Ja et samblast lahti saada, tuleb kõrvaldada selle tekkepõhjus, mis alati ei olegi võimalik. Sambla tekkimi-

se põhjused on aga laias laastus kõik need tegurid, mis takistavad murutaime normaalsel kasvu. Tähtsamad nendest:

1. valguse puudumine või vähene valgustatus;
2. mulla väike, ebapiisav toitainetesisaldus;
3. liiga õhuke huumusmulle kiht;
4. mulla vähene õhustatus;
5. alaline liigniiskus ja suur õhuniiskus;
6. liiga sagedane ning väga madalalt niitmine;
7. mulla kõrge happesus (osa samblaliikide puhul).

Suurte puude all, hoone põhjaküljel, hekkide ääres, põõsaste varjus, kus on valgust vähe ja tavaliselt ka õhuniiskus suur, on tegemist sambla tekkimiseks kahe soodsa teguri koosmõjuga,

mida kõrvaldada pole võimalik. Kõrreliste murutaime asemel oleks sellises kohas õigem kasvatada pinda katvaid varjutaimi.

Mulla toitainetesisaldust ja liiga õhukest kasvumulle kihti aitab parandada tugev väetamine, samuti kattematerjali (multši) laotamine murule. Mulda tuleb õhustada – augustada kamarat. Alalise liigniiskuse korral peab parandama dreenaazi.

Kõige sagedasem viga ja sambla tekkimise põhjus on siiski üliintensiivne niitmine. Tavaliselt niidetakse liiga madalalt, arvestamata eri taime liikide nõudlusi. Pikaajalised kogemused on näidanud, et 4-cm niitekõrgus on enamiku nn tarbemorude korral parim – see kurnab taimi kõige vähem ning ei pea ka väga sageli pügama. Niidetakse veel liiga sa-

geli, mis ei lase murul taastuda. Niitmiste vaheaja määrab taime kasvukiirus, mitte niitjale sobiv vaba päev. Järgmine kord võib pügada alles siis, kui taimed on kasvanud kolmandiku kuni poole võrra pikemaks, see tähendab, et mida kõrgemalt niidate, seda harvem tuleb seda teha ja vastupidi.

Kui lagedal õuel olev muruplats on sammaldunud ning taimi hõredalt, aitab enamikul juhtudel õigele niitmisele üleminek ja optimaalne väetamine. Meeles tasub pidada, et intensiivne (sagedane ja madalalt) pügamine ei ole vajalik taimedele, vaid inimestele teatud spordialade harrastamisel, nagu golf ja jalgpall. Seega on koduaias või õuel 4 cm kõrgune muru ilusaim. See talub ka kõige paremini tallamist ning autoga ülesõitu.

